

Y Gronfa Ariannol Wrth Gefn Canllawiau Addysg Bellach

Fersiwn 1

Cyhoeddwyd ym mis Mehefin 2025

Cynnwys

Diben y cyllid	2
Grwpiau â Blaenoriaeth	2
Dysgwyr a rhaglenni cymwys	3
Gweithgaredd cymwys	3
Trefniadau swmp-brynu	6
Gweithgaredd anghymwys	6
Pennu taliadau	6
Taliadau i ddysgwyr	7
Taliadau i ddysgwyr mewn perthynas ag offer a deunyddiau	7
Taliadau yn ystod cyfnodau pan fo astudiaethau'n cael eu hatal dros dro	8
Apeliadau	8
Cyngor i ddysgwyr	8
Cyffredinol	8
Cynnig Gofal Plant Cymru	8
Ceiswyr Lloches	9
Gwladolion Wcreinaidd	10
Taliadau i Sefydliadau	10
Gofynion Monitro	10
Atebolrwydd	11
Manylion Cyswllt	11

Diben y cyllid

1. Diben y Gronfa Ariannol Wrth Gefn yw rhoi cymorth ariannol i'r dysgwyr cymwys hynny y gallai eu mynediad at addysg bellach gael ei rwystro gan ystyriaethau ariannol neu sydd, am ba bynnag reswm, gan gynnwys anabledd corfforol neu anabledd arall, yn wynebu anawsterau ariannol.
2. Daw'r Canllawiau hyn i rym o 1 Awst 2025 ac maent yn disodli canllawiau presennol ynghylch y Gronfa Ariannol Wrth Gefn. Mae'r canllawiau'n darparu gwybodaeth am ddiben y Gronfa Ariannol Wrth Gefn a'r trefniadau gweinyddol ar gyfer y cyllid, ac yn gosod gofynion mewn perthynas â'r trefniadau hynny. Rhaid i sefydliadau addysg bellach (SABau) a'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol gydymffurfio â'r gofynion a nodir yn y ddogfen hon wrth bennu eu polisiau cyllido; asesu cymhwysra ac anghenion dysgwyr unigol; a gwneud taliadau.
3. Yn y Canllawiau hyn mae "Sefydliad" yn cyfeirio at sefydliad yn y sector addysg bellach (AB) yng Nghymru neu'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol sy'n cael cyllid at ddibenion y Gronfa Ariannol Wrth Gefn gan Medr.
4. Gall Medr, ar unrhyw adeg, ddiwygio'r trefniadau a nodir yn y Canllawiau hyn, eu dirymu neu ychwanegu atynt.

Grwpiau â Blaenoriaeth

5. Wrth benderfynu pa ddysgwyr unigol i'w cefnogi, mae Medr yn disgwyl i Sefydliadau roi blaenoriaeth ar gyfer cymorth i ddysgwyr sy'n perthyn i'r grwpiau â blaenoriaeth canlynol:
 - i. Dysgwyr y mae arnynt angen cymorth gyda chostau gofal plant, yn enwedig rhieni unigol. Dylai Sefydliadau ystyried [Cynnig Gofal Plant Cymru](#) cyn gwneud dyfarniad.
 - ii. Dysgwyr a fydd yn cyrraedd 20 oed cyn eu bod yn cwblhau eu Safon Uwch neu raglenni AB eraill ac sy'n wynebu anawsterau ariannol penodol oherwydd y bydd eu teuluoedd yn peidio â chael budd-dal plant ac ychwanegiadau dibyniaeth at Gymhorthdal Incwm neu Gredyd Cynhwysol mwyach ar gyfer y dysgwyr hyn o'u 20^{fed} pen-blwydd.
 - iii. Dysgwyr sy'n ofalwyr (yn rhoi cymorth di-dâl i rywun na allai ymdopi heb y cymorth hwn); plant sy'n derbyn gofal; plant sydd wedi bod mewn gofal, sydd ar bawf neu yr ystyrir eu bod yn wynebu risg fel arall.
 - iv. Dysgwyr ar incwm isel neu heb incwm, gan gynnwys dysgwyr nad ydynt yn gymwys i gael Cymhorthdal Incwm na Chredyd Cynhwysol, neu ddysgwyr o deuluoedd ar incwm isel neu heb incwm, gan gynnwys y teuluoedd hynny sy'n cael Cymhorthdal Incwm neu Gredyd Cynhwysol a'r rhai sydd â dibynyddion nad ydynt yn ennill cyflog.
 - v. Dysgwyr sy'n preswyl fel arfer mewn ardal sydd yn y 190^{fed} safle neu safle â rhif is na hynny yn ôl y Mynegai Amddifadedd Lluosog diweddaraf ar gyfer Cymru¹.

¹ Cyhoeddwyd y [Mynegai Amddifadedd Lluosog](#) diweddaraf ar gyfer Cymru ar 1 Mai 2019 a bydd yn gymwys rhwng 1 Medi 2021 a 31 Awst 2022.

6. Atgoffir sefydliadau nad yw perthyn i grŵp â blaenoriaeth ynddo'i hun yn sail ar gyfer dyfarnu cyllid o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn. Nid yw bod y tu allan i grŵp â blaenoriaeth yn golygu nad yw dysgwr yn gymwys i gael dyfarniad cyllid ychwaith.

Dysgwyr a rhaglenni cymwys

7. Rhaid i ddysgwr fod yn 16 oed neu drosodd ar 31 Awst cyn y flwyddyn academiaidd ac yn gwneud rhaglen amser llawn neu ran-amser yn y Sefydliad (gan gynnwys rhaglenni Cymraeg i Oedolion).
8. Rhaid i ddysgwyr fodloni'r amodau preswyllo yn y [Fframwaith Cyllido Ôl-16](#) hefyd.

Gweithgarwch cymwys

9. Gellir defnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i roi cymorth yn y categorïau eang a amlinellir yn y tabl ym mharagraff 14 isod.
10. Dylai sefydliadau nodi nad yw'r categorïau hyn yn gynhwysfawr ond eu bod wedi'u bwriadu i ddynodi'r ystod eang o gymorth sy'n perthyn o fewn cwmpas cyllid y Gronfa Ariannol Wrth Gefn. Lle nad yw math arbennig o gymorth neu gategori cymorth arbennig wedi'i gynnwys yn y tabl ym mharagraff 14, cysylltwch â Medr i gael eglurhad.
11. Gall Sefydliadau ddefnyddio 3% o gyfanswm eu dyraniad cyllid neu £525, pa un bynnag yw'r mwyaf, i sicrhau bod y Gronfa Ariannol Wrth Gefn yn cael cyhoeddusrwydd effeithiol ac y'i gweinyddir yn effeithiol.
12. Mae Medr yn cydnabod y bydd dysgwyr na fyddant yn estyn allan i'r Sefydliad am gymorth am ystod o resymau. Gan hynny, bydd Medr yn caniatáu i Sefydliadau ddefnyddio hyd at 10% o'u cyllideb yn hyblyg ar gyfer cludiant a bwyd ar ben y ceisiadau unigol i gydnabod yr anawsterau a'r rhwystrau rhag cael mynediad at gymorth.
13. Mae'r tri SAB ar ddeg² hefyd yn cael dyraniad ar gyfer Urddas Mislif. I sicrhau'r defnydd gorau o arian, unwaith y cyflawnwyd yr holl ddyletswyddau ar gyfer Urddas Mislif, gall darparwyr ddefnyddio unrhyw danwariant at y dibenion yn y Gronfa Ariannol Wrth Gefn. [Mae canllawiau ynghylch gwario'r Grant Urddas Mislif i'w cael ar ein gwefan.](#)

² Addysg Oedolion Cymru, Coleg Penybont, Coleg Caerdydd a'r Fro, Coleg Cambria, Coleg Gwent, Coleg Sir Gâr, Coleg y Cymoedd, Coleg Gŵyr Abertawe, Grŵp Llandrillo Menai, Grŵp NPTC Group, Coleg Sir Benfro, Coleg Chweched Dosbarth Catholig Dewi Sant a'r Coleg, Merthyr Tudful.

14.

Math o ddarpariaeth	Disgrifiad o'r ddarpariaeth
Cynhorthwy gyda chostau Anabledd	Gall Sefydliadau wneud taliadau at ddiben helpu dysgwyr cymwys anabl a dysgwyr cymwys â dibynyddion anabl. Mae hyn yn cynnwys, ymhlith eraill, taliadau mewn perthynas â chostau rhesymol sy'n gysylltiedig â'r anabledd. Lle mae'r Sefydliad wedi prynu offer ar gyfer dysgwr anabl cymwys, dylai'r offer hwnnw aros yn eiddo i'r Sefydliad, oni bai bod yr offer hwnnw wedi'i deilwra i ddiwallu anghenion unigol y dysgwr. Dylid ystyried y gronfa Cymorth Dysgu Ychwanegol cyn gwneud dyfarniad dan y Gronfa Ariannol Wrth Gefn.
Llyfrau	Gall Sefydliadau brynu llyfrau hanfodol ar gyfer dysgwyr sy'n ofynnol ar gyfer eu rhaglen ddysgu. Fel arfer dylai unrhyw ddeunyddiau a brynwyd gan Sefydliad gan ddefnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn aros yn eiddo i'r Sefydliad.
Offer	Gall Sefydliadau brynu offer hanfodol ar gyfer dysgwyr sy'n ofynnol ar gyfer eu rhaglen ddysgu. Ni ddylai hyn fod ar gyfer deunyddiau a ddarperir i'r holl ddysgwyr fel rhan o'r rhaglen. Fel arfer dylai unrhyw offer a brynwyd gan Sefydliad gan ddefnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn aros yn eiddo i'r Sefydliad. Dylai eitemau mawr o offer a brynwyd ar gyfer defnydd dysgwyr unigol aros yn eiddo i'r Sefydliad.
Llety	Gall Sefydliadau gyfrannu at gostau ffioedd llety ar gyfer dysgwyr cymwys sy'n gorfod teithio i fynychu'r coleg neu sydd â gofyniad preswyl fel rhan o'u hastudiaethau, er enghraifft cyfraniadau tuag at ffioedd hostel. Gall Sefydliadau gefnogi dysgwyr cymwys sydd wedi ymddieithrio oddi wrth eu teuluoedd ac y mae arnynt angen cymorth i fyw yn annibynnol hefyd tra bo'r coleg yn eu cynorthwyo i ddod o hyd i lety priodol a chael mynediad at fudd-daliadau.
Gofal Plant	Gall Sefydliadau gefnogi dysgwyr gyda chostau sy'n gysylltiedig â gofal plant. Dylai Sefydliadau ystyried Cynnig Gofal Plant Cymru cyn gwneud dyfarniad.
Cludiant (gan gynnwys swmp-brynu)	Gall Sefydliadau ddefnyddio'r cyllid i gefnogi dysgwyr gyda'r costau sy'n gysylltiedig â chludiant. Gall hyn gynnwys trefniadau swmp-brynu; ceir amodau penodol ar gyfer trefniadau swmp-brynu ym mharagraffau 15 i 17 isod.

Math o ddarpariaeth	Disgrifiad o'r ddarpariaeth
Cludiant i Ddysgwyr Anabl	Gall Sefydliadau ddefnyddio'r cyllid i gefnogi dysgwyr sy'n ysgwyddo costau uwch am bod arnynt angen cludiant arbenigol oherwydd eu hanabledd.
Deunydd Ysgrifennu	Gall Sefydliadau brynu deunydd ysgrifennu ar gyfer dysgwyr. Dylai hyn fod yn ychwanegol at unrhyw ddeunydd ysgrifennu y trefnir ei fod ar gael i'r holl ddysgwyr.
Ffioedd Arholiadau	Gall Sefydliadau ddefnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i dalu cost ffioedd arholiadau cyrff dyfarnu, os mai cyfrifoldeb y dysgwr unigol ar y rhaglen ddysgu yw'r rhain fel arfer.
Ffioedd Cofrestru	Gall Sefydliadau ddefnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i dalu cost ffioedd cofrestru, os mai cyfrifoldeb y dysgwr unigol ar y rhaglen ddysgu yw'r ffioedd fel arfer.
Teithiau Maes	Gall Sefydliadau ddefnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i gefnogi dysgwyr gyda chostau teithiau maes sy'n hanfodol i'w rhaglen ddysgu.
Bwyd	Gall Sefydliadau ddefnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i fynd i'r afael â phroblem gynyddol tlodi bwyd.
Gwiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd	Os oes gofyn i ddysgwyr gael Gwiriadau'r Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd i gwblhau eu rhaglen astudio gall Sefydliadau eu cefnogi gyda chost y gwasanaeth.
Grantiau a Benthyciadau	Gall sefydliadau ddarparu cyllid ar ffurf grantiau neu fenthyciadau byrdymor. Y Sefydliad sydd i bennu swm y grant neu'r benthyciad byrdymor a ddyfernir i ddysgwyr cymwys.
Ffioedd dysgu a chostau sy'n gysylltiedig â chysiau	Ni ddylid defnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i dalu cost ffioedd dysgu ar gyfer unrhyw ddysgwr, ac eithrio mewn achosion lle mae dysgwr cymwys rhan-amser yn gwneud modiwl blas ar addysg uwch sydd rhwng 10% a 50% o gwrs addysg uwch amser llawn. Mae gan Sefydliadau ddisgresiwn hefyd i ddarparu cyllid i ddysgwyr cymwys sy'n gwneud modiwlau blas ar addysg uwch sy'n llai na 10% o gwrs addysg uwch amser llawn neu'n llai na 12 credyd ac sydd fel arall yn bodloni meini prawf cymhwysra Sefydliadau ar gyfer cymorth gyda modiwl blas ar addysg uwch.

Trefniadau swmp-brynu

15. Gall Sefydliadau wneud trefniadau swmp-brynu gyda chwmnïau cludiant lleol a darparu offer neu wasanaethau am gost is i ddysgwyr cymwys y byddai angen cymorth arnynt o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn fel arall.
16. Gellir defnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i roi cymhorthdal tuag at drefniadau swmp-brynu presennol a gyllidir ag arian y Sefydliad ei hun. Fodd bynnag, ni ddylid ystyried mai dyma'r brif ffynhonnell cyllid ar gyfer y trefniadau hyn. Rhaid ystyried anghenion dysgwyr unigol yn y lle cyntaf ar gyfer gwario'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn.
17. Lle mae Sefydliad yn ymrwymo i drefniant swmp-brynu, rhaid cynnal trywydd archwilio eglur sy'n nodi'n glir pwy yw'r dysgwyr sydd wedi cael budd ohono a swm y cyllid o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn a ddyrannwyd. Rhaid i'r cofnodion hefyd ddangos bod y mwyafrif o'r dysgwyr yn wynebu caledi ariannol phwy fyddai, heb gymorth o'r fath, yn cael anhawster cael mynediad at ddysgu.

Gweithgarwch anghymwys

18. Ni ddylid defnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i dalu cost ffioedd dysgu, ac eithrio yn unol â'r tabl ym mharagraff 14 uchod.
19. Ni ddylai Sefydliadau ddefnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i ategu cynlluniau hawlogaeth sy'n seiliedig ar brawf modd (e.e. cynlluniau grant/bwrsariaeth hawlogaeth).
20. Ni ddylid defnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i ddarparu cyfleusterau grŵp neu gymunol, nac i wneud addasiadau i adeiladau.
21. Gall Sefydliadau ddefnyddio'r cyllid i ddarparu gwasanaethau cludiant; fodd bynnag, ni ddylai gwasanaethau o'r fath gynnwys costau cyfalaf, megis prynu cerbyd.
22. Mae dirwyon a blaendaliadau y tu hwnt i gwmpas y cyllid. Mae enghreifftiau'n cynnwys dirwyon am ddychwelyd llyfrau'n hwyr i'r llyfrgell neu ddirwyon disgyblu eraill; blaendaliadau ar loceri, cardiau adnabod, allweddi, cardiau llyfrgell ac offer y rhoddir ad-daliad llawn amdanynt ac eithrio yn achos difrod neu ddwyn.

Pennu taliadau

23. Rhaid i sefydliadau bennu eu meini prawf cymhwysra eu hunain a'u gweithdrefnau eu hunain ar gyfer ystyried ceisiadau a gwneud taliadau i ddysgwyr cymwys, yn amodol ar y canllawiau hyn ac unrhyw ganllawiau eraill gan Medr.
24. Rhaid bod gan sefydliadau bolisïau ysgrifenedig sy'n egluro eu trefniadau gweithredol ar gyfer dyfarnu cyllid o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn. Dylid trefnu bod y rhain ar gael yn eang i'r holl randdeiliaid.

25. Rhaid i geisiadau am gyllid o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn gael eu gwerthuso gan Sefydliadau fesul achos unigol yn unol â'u polisïau ysgrifenedig ar gyfer dyrannu cyllid. Ym mhob achos, rhaid i Sefydliadau asesu cais dysgwr yn seiliedig ar y dystiolaeth a ddarparwyd gan y dysgwr a'i amgylchiadau unigol. Dylai dysgwr gael ei hysbysu a yw ei gais am gyllid wedi bod yn llwyddiannus ai peidio o fewn pedair wythnos ar ôl i'r Sefydliad gael y cais hwnnw.
26. Wrth ystyried ceisiadau, rhaid i Sefydliadau ystyried amgylchiadau ariannol y dysgwr ac argaeledd cymorth o ffynonellau eraill, megis: y [Lwfans Cynhaliaeth Addysg](#); cynllun [Grant Dysgu Llywodraeth Cymru](#) Addysg Bellach neu gynlluniau cyfatebol a gyllidir gan y Llywodraeth; [Cynnig Gofal Plant Cymru](#) Llywodraeth Cymru; neu Fudd-daliadau Lles gan gynnwys: Cymhorthdal Incwm, Credyd Cynhwysol, a chymorth a roddir gan awdurdod lleol y dysgwr. Efallai na fydd rhai dysgwyr yn gymwys i gael y cymorth o'r rhestr uchod; serch hynny, gallent ddal i wynebu caledi ariannol a byddent felly'n gymwys i gael cymorth trwy'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn.
27. Atgoffir Sefydliadau bod y Gronfa Ariannol Wrth Gefn wedi'i bwriadu i roi cymorth i ddysgwyr unigol mewn achosion lle cadarnheir angen ac na ddylid ei defnyddio fel offeryn marchnata. Dylai Sefydliadau fod yn ymwybodol o'r cymorth a gynigir gan awdurdodau lleol a sefydliadau cyfagos a dylent sicrhau nad yw'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn yn cael ei defnyddio i gynnig cymhellion sydd wedi'u bwriadu i ddenu dysgwyr o sefydliadau eraill.
28. Wrth bennu a gwneud taliadau i ddysgwyr, dylai Sefydliadau roi sylw i unrhyw God Ymarfer a gyhoeddir o bryd i'w gilydd gan y [Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol](#) mewn perthynas â gofynion a osodir gan Bennod 2 Rhan 6 [Deddf Cydraddoldeb 2010](#).

Taliadau i ddysgwyr

29. Rhaid i Sefydliadau ymdrin yn brydlon â thaliadau dysgwyr gan gofio diben y Gronfa Ariannol Wrth Gefn ac amgylchiadau sy'n achosi caledi ariannol.
30. Rhaid i Sefydliadau beidio ag ymrwymo i ddyfarniadau o un flwyddyn i'r llall ar gyfer dysgwyr.
31. Er y gall taliadau o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn gael eu cytuno mewn egwyddor cyn dechrau'r flwyddyn academaidd, **ni ddylid** eu talu nes bod y dysgwr wedi dechrau ei raglen astudio.
32. Gall Sefydliadau wneud taliadau i ddysgwyr cymwys naill ai mewn cyfandaliad neu mewn rhandaliadau.

Taliadau i ddysgwyr mewn perthynas ag offer a deunyddiau

33. Gall dysgwr cymwys wneud cais am gyllid mewn perthynas ag offer a/neu ddeunyddiau hanfodol y mae wedi'u prynu er mwyn cyfranogi mewn gweithgareddau sy'n gysylltiedig â chwrs. Os yw cais y dysgwr yn llwyddiannus, gall

Sefydliad ad-dalu'r costau a ysgwyddwyd gan y dysgwr wrth brynu'r offer a/neu'r deunyddiau yn llawn neu'n rhannol.

34. Mae Medr yn cynghori y dylai Sefydliadau brynu'r offer ar ran dysgwyr a darparu'r offer ar eu cyfer gan nad yw hyn yn cael effaith ar fudd-daliadau eraill.

Taliadau yn ystod cyfnodau pan fo astudiaethau'n cael eu hatal dros dro

35. Gall Sefydliad wneud taliadau i ddysgwyr cymwys sydd wedi atal eu hastudiaethau dros dro am resymau iechyd, gofalu, beichiogrwydd, neu oherwydd unrhyw amgylchiadau eraill sy'n briodol ym marn y Sefydliad, ar yr amod bod y Sefydliad wedi'i argyhoeddi nad yw'r dysgwr wedi tynnu'n ôl o'r cwrs na rhoi'r gorau iddo a bod y dysgwr yn bwriadu dychwelyd at y cwrs.

Apeliadau

36. Rhaid bod gan Sefydliadau weithdrefn apeliadau sydd wedi'i chyhoeddi ar gyfer achosion lle mae dysgwyr wedi ymgeisio'n aflwyddiannus am gymorth o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn. Dylai'r weithdrefn hon fod yn eglur, a rhaid i ddysgwyr gael eu hysbysu ynghylch eu hawl i apelio. Y Sefydliad â chyfrifoldeb am weinyddu'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn sydd i wneud penderfyniadau ynglŷn â chymhwysra a dyfarniadau. Dylai Sefydliadau ystyried pob achos a datrys apeliadau yn unol â'r weithdrefn a gyhoeddwyd ganddynt.
37. Dylai Sefydliadau ystyried cynnwys cynrychiolaeth o blith dysgwyr yn eu proses benderfynu.

Cyngor i ddysgwyr

Cyffredinol

38. Mae rhoi cyngor ariannol i ddysgwr yn rhan allweddol o sicrhau defnydd effeithiol o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn.
39. Dylai Sefydliadau sicrhau bod dysgwyr sy'n ceisio cymorth o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn yn cael eu cynghori y gallai unrhyw daliadau y maent yn eu cael ddwyn goblygiadau ar gyfer eu hawl i fudd-daliadau, yn enwedig Cymhorthdal Incwm a Chredyd Cynhwysol. Dylai Sefydliadau gynghori dysgwyr sy'n geiswyr lloches i wneud y Swyddfa Gartref yn ymwybodol o unrhyw gyllid y byddant yn ei gael i sicrhau nad oes unrhyw effaith ar gymorth ariannol sy'n gysylltiedig â cheisio lloches.

Cynnig Gofal Plant Cymru

40. Mae Cynnig Gofal Plant Cymru'n darparu 30 o oriau o addysg gynnar a gofal plant a gyllidir gan y Llywodraeth i rieni cymwys plant 3 a 4 oed am 48 o wythnosau mewn cyfnod o 52 o wythnosau.

41. Yn ystod tymhorau ysgol mae hyn yn isafswm o 10 awr o addysg gynnar (a ddarperir trwy Ddysgu Sylfaen) ac oriau ychwanegol o ofal plant a gyllidir. Ar gyfer yr wythnosau yn ystod y gwyliau sydd ar gael dan y Cynnig, gall rhieni gael mynediad at 30 o oriau o ofal plant a gyllidir.
42. O fis Medi 2022, mae Cynnig Gofal Plant Cymru wedi cael ei estyn i rieni mewn addysg a hyfforddiant.
43. Rhaid i rieni mewn addysg fod wedi cofrestru ar gwrs sy'n para o leiaf 10 wythnos i fod yn gymwys ar gyfer Cynnig Gofal Plant Cymru yn ogystal ag ateb gofynion eraill o ran cymhwysra.
44. Nid yw Cynnig Gofal Plant Cymru'n cael blaenoriaeth dros gymorth arall, gan gynnwys y Gronfa Ariannol Wrth Gefn. Dylid rhoi cyngor ac arweiniad i rieni i'w helpu i wneud dewisiadau gwybodus ynglŷn â'u hopsiynau.
45. Gan mai dim ond 30 o oriau o ofal plant yr wythnos y mae Cynnig Gofal Plant Cymru'n eu darparu, gellir defnyddio'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn i dalu am oriau ychwanegol y gall fod ar rieni eu hangen ynghyd â chostau eraill sy'n gysylltiedig â gofal plant nas cwmpesir gan y Cynnig.
46. Er bod y risg o gyllido deuol yn isel, dylid rhoi gwiriadau yn eu lle i sicrhau nad yw oriau a gwmpesir gan Gynnig Gofal Plant Cymru wedi'u cynnwys yn unrhyw hawliadau a wneir gan rieni am gymorth o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn.
47. Dylai dysgwyr a all fod yn gymwys ar gyfer Cynnig Gofal Plant Cymru, neu sydd â diddordeb mewn dod i wybod mwy, gael eu cyfeirio at y [Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd](#). Byddant hwy'n gallu cynghori rhieni ynglŷn â Chynnig Gofal Plant Cymru, eu cymhwysra a chymorth arall a all fod ar gael iddynt.

Ceiswyr Lloches

48. Nid oes gan geiswyr lloches unrhyw hawl i restr benodedig o "arian cyhoeddus". Fodd bynnag, nid ystyrir mai "arian cyhoeddus" yw'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn. Mae Llywodraeth Cymru'n cynhyrchu canllawiau i sefydliadau yng Nghymru³ i ddeall cysyniad Arian Cyhoeddus yn well. Gall ceiswyr lloches sy'n ddiymgeledd gyflwyno cais i'r Swyddfa Gartref am dŷ addas ac arian ar gyfer hanfodion, ond nid ydynt yn gymwys i gael cymorth statudol i fyfyrwyr na chymorth o ffynonellau eraill megis Lwfans Cynhaliaeth Addysg neu Gynlluniau Grant Dysgu Llywodraeth Cymru.
49. Ar yr amod bod ceisiwr lloches yn bodloni'r amodau cymhwysra y cyfeirir atynt ym mharagraffau 7 ac 8 uchod, gall Sefydliadau roi cymorth mewn ffyrdd eraill megis llyfrau, offer, gofal plant neu gerdyn teithio.
50. Wrth ddarparu offer, dylid cyflwyno llythyr i gyd-fynd â'r offer sy'n egluro ei fod wedi cael ei ddarparu gan y Sefydliad.

³ [Dim hawl i gael arian cyhoeddus \(NRPF\): canllawiau](#)

51. Dylai Sefydliadau osgoi rhoi taliadau mawr i mewn i gyfrifon banc ar gyfer ceisiwr lloches oni bai mai plentyn yn ceisio lloches ar ei ben ei hun ydyw.
52. Nid yw plant sy'n ceisio lloches ar eu pen eu hunain yn cael cymorth mewn arian parod gan y Swyddfa Gartref a chyfrifoldeb yr awdurdod lleol ydynt. Cânt eu trin fel plant sy'n derbyn gofal a byddent yn perthyn i'r grwpiau blaenoriaeth ym mharagraff 5, iii, uchod, lle mae ganddynt angen ariannol.
53. Lle mae plant sy'n ceisio lloches yn dod yn oedolion yn gyfreithiol pan ydynt yn troi'n 18, rhaid i Sefydliadau ystyried eu statws mewnfudo. Lle mae'r hawliad am loches yn cael ei benderfynu o'u plaid, rhaid i'r awdurdod lleol roi'r un cymorth a gwasanaethau iddynt ag y maent yn eu rhoi i'r rhai sy'n gadael gofal. Gan hynny, maent yn parhau i fod yn gymwys i gael cymorth.
54. Mae ceiswyr lloches y gwrthodwyd lloches iddynt neu y penderfynwyd na ellir derbyn eu hawliad ond y rhoddwyd cymorth iddynt dan Adran 4 [Deddf Mewnfudo a Lloches 1999](#) yn dal i fod yn gymwys i gael cymorth o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn. Lle mae dysgwr yn cael cymorth Adran 4, dylai'r Sefydliad ei argyhoeddi ei hun nad yw'r dysgwr yn mynd i gael ei symud o'r DU yn y dyfodol agos. Ni ddylai Sefydliadau gyflwyno ymholiadau i'r Swyddfa Gartref i ganfod ei barn hi.

Gwladolion Wcreinaidd

55. Bydd gwladolion Wcreinaidd a gefnogwyd trwy un o Gynlluniau Llywodraeth y DU i Roi Fisas i Wcreiniaid yn gymwys ar unwaith i gael cyllid ôl-16 a byddant wedi'u heithrio o'r gofynion arferol i fod wedi preswyllo am dair blynedd. Mae'r cymhwysra hwn yn ymestyn i gymorth o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn. Mae categorïau mewnfudo eraill wedi'u heithrio rhag gorfod ateb y gofynion i fod wedi preswyllo am dair blynedd hefyd; gweler y rhestr sydd wedi'i chynnwys yn y [Fframwaith Cyllid Ôl-16](#).

Taliadau i Sefydliadau

56. Bydd cyllid yn cael ei dalu i Sefydliadau mewn tri rhandaliad ym mis Awst, mis Rhagfyr a mis Ebrill.

Gofynion Monitro

57. Rhaid i Sefydliadau sy'n cael arian o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn gyflwyno adroddiad diwedd blwyddyn erbyn y dydd Gwener olaf ym mis Tachwedd ar ôl diwedd y flwyddyn academaidd. Bydd templedi'r adroddiadau'n cael eu hanfon gan Medr i'w cwblhau cyn y terfyn amser ar gyfer eu cyflwyno.
58. Bydd unrhyw arian o'r Gronfa Ariannol Wrth Gefn sydd heb ei wario, gan gynnwys unrhyw log a gronwyd gan y Sefydliad, a adnabuwyd yn yr adroddiad diwedd blwyddyn, yn cael ei adhawlio'n llawn gan Medr.

Atebolrwydd

59. Prif Weithredwr (neu rywun cyfatebol yn) y Sefydliad sy'n gyfrifol am:
- Cynghori Corff Llywodraethu'r Sefydliad ynghylch ei gyfrifoldebau dan y Gronfa Ariannol Wrth Gefn.
 - Sicrhau bod y ffyrdd y mae'r Sefydliad yn defnyddio ei ddyraniad cyllid yn gyson â diben y Gronfa Ariannol Wrth Gefn ac y cydymffurfir â thelerau ac amodau'r canllawiau hyn.
 - Cymryd y mesurau hynny y gall Medr eu gwneud yn ofynnol o bryd i'w gilydd i sicrhau bod system o reolaethau a dulliau rheoli ariannol yn ei lle i alluogi'r Sefydliad i gyflawni ei rwymedigaethau ariannol.
60. Rhaid i Sefydliadau roi sylw i'r cyngor yn y [Memorandwm Ariannol](#)⁴ rhwng Medr a sefydliadau addysg bellach a dilyn y trefniadau archwilio sydd wedi'u cynnwys yn y Memorandwm Ariannol.
61. Rhaid i Sefydliadau drefnu hefyd bod gwybodaeth mewn perthynas â'u cyfrifon archwiliedig ar gael i Medr os gofynnir.

Manylion Cyswllt

62. Ar gyfer unrhyw ymholiadau ynghylch cynnwys y Canllawiau hyn, cysylltwch â Medr yn BuddsoddiadaMonitro@medr.cymru.

⁴ Trosglwyddwyd rôl reoleiddio Llywodraeth Cymru i Medr o 1 Awst 2024. Bydd y fframwaith presennol yn aros yn ei le nes bod fframwaith Medr ei hun yn weithredol.

Medr

Y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil
Commission for Tertiary Education and Research

www.medr.cymru

2 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd
CF10 4BZ

2 Capital Quarter
Tyndall Street
Cardiff
CF10 4BZ

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government